

Posudek vedoucího/oponenta vysokoškolské kvalifikační práce:

Název práce: Otrokovice-Kvítkovice, Tlumačov-Kráčiny a další sídliště MOG II na soutoku Moravy s Dřevnicí

Autor práce: Bc. Dominik Děcký

Autor posudku: Doc. PhDr. Jaromír Kovárník, CSc.

Doporučuji k obhajobě (vepsat ano / ne): ano

Jednotlivá hodnotící kritéria (uvést u každého bodu známku A–F):

- 1) Hodnocení dodržení zadání a jeho naplnění. A
- 2) Struktura práce (přítomnost kapitol podstatných pro splnění cílů práce a relevance jejich obsahu), logika výstavby kapitol. A
- 3) Metodika práce. A
- 4) Práce s literaturou a dodržení citačních norem. A
- 5) Jazyková a pravopisná úroveň práce. B
- 6) Kvalita a úroveň obrazové přílohy, včetně jejího provázání s textem. A
- 7) Celkové hodnocení práce. **A**
- 8) Slovní komentář, připomínky, náměty, otázky k obhajobě (možno rozepsat).

Podpis autora posudku.

Bc. Dominik Děcký se věnoval v diplomové práci rozboru dosud nezpracovaných nálezových soborů ze záchranných archeologických výzkumů narušených sídlišť Otrokovice-Kvítkovice, Tlumačov Kráčiny, Zlín-Malenovice a dalších, které uskutečnila paní PhDr. et RNDr. Jana Langová, vedoucí archeologického oddělení Muzea jihovýchodní Moravy.

Zevrubná diplomová práce zahrnuje celkem 16 kapitol. Tématu se věnovala v kapitolách 1. – 12. Kapitulu 13. tvoří seznam citovaných literárních titulů, kapitolou 14. je seznam zkratk a kapitol 15. obsahuje přílohy (obrázky, grafy, tabulky).

Předložená diplomová práce vykazuje konzistentní sled kapitol. Seznam literatury v počtu 73 titulů včetně zahraničních dokládá náležitý přehled v tématu časného eneolitu.

Úvod práce kapitolu 1. předchází seznam zkratk.

Diplomand seznámil s cílem a použitými metodami v kapitole 2. Kapitola 3. obsahuje logické vymezení území s výše uvedenými časně eneolitickými sídlišti v rámci Napajedelské brány. Následuje zhodnocení pramenů v kapitole 4. V rámci úplnosti pojednání následují opět zodpovědně zpracované dějiny archeologického bádání (kapitola 5.) a přírodního prostředí Zlínska v kapitole 6. včetně geomorfologie (podkapitola 6.0.1), geologie (kapitola 6.0.2), pedologie (6.0.3), hydrologie (6.0.4) a následně přírodní prostředí jednotlivých lokalit (podkapitoly 6.1.0-6.5.0). Diplomand D. Děcký vypracoval kapitolu 7. s popisem poloh polních tratí těchto lokalit. Neopomenul sestavit možné průběhu přepokládaných stezek s ohledem na vodní síť na soutoku Dřevnice s Moravou v pomoravském koridoru území Napajedelské brány v kapitole 8.

Dominik Děcký vložil vlastní jádro diplomové práce do značně obsáhlé kapitoly 9. s rozбором archeologických nálezů ze záchranných výzkumů na jednotlivých lokalitách podle dílčích objektů, a to v podkapitolách pojednávajících o keramice, kamenné broušené, štípané industrii a ostatních artefaktech. Učinil nejen popis a odborné určení všech nálezů, ale vyvodil jejich datování v kapitole 10. opět s podkapitolami podle jednotlivých lokalit a objektů. Doktorand tak mohl přikročit k finalizaci práce v podobě rozboru dosažených výsledků v kapitole 11.

Text doplňuje třináct pedologických map s lokalitami a 42 grafů se statistickými údaji o zastoupení keramických tříd a jednotlivých částí stěn nádob.

Přeskočím-li úvodní kapitoly a zpracování přírodních podmínek vymezeného území Zlínska, pak kladně hodnotím velmi podrobné vyhodnocení většího souboru, který obsahoval, jen co se týká keramických nálezů, počet 1408 jedinců, tedy bez kamenné broušené a štípané industrie, parohového nástroje a kostí. Text uvedených kapitol má logickou skladbu. Typologické rozборы keramických tříd jsou velmi přesné. Diplomand naprosto správně vyhodnotil nálezy z lokalit v oblasti Napajedelské brány a Zlína s jejich zařazením do fáze MOG IIb.

Jsou zde prvky, které přináležejí jak keramice MOG IIb z území jihovýchodní Moravy z Dolnomoravského úvalu (Uherskohradištska a Hodonínska), tak z Hornomoravského úvalu

(Olomoucka, případně Litovelska) s některými již hypertrofovanými částmi nádob, jako jsou například zesílené prohnuté plece u mís a mís na nožce, výrazně zvětšená těla hrncovitých tvarů, početný výskyt prohnutých spodků nádob, pocházejících často z lokality Zlín-Malenovice, Masarykova ulice (JČ 101/134 aj.), vakovitá a kulovitá profilace těl pohárů, nebo tvarování dutých nožek u mís (JČ 408/66). Dvojkónické profilování hrnců (např. 61058) rovněž patří k mladým kulturním projevům fáze MOG IIb-IIc. Velmi prohnutá hrdla (například z obj. č. 14/90, JČ 61069) jsou další znak, který již signalizuje nastupující epilengyelské období. Příkladem je zlomek hrncovité esovitě profilované hluboké mísy (až osudí) s uchem překlenujícím okraj s plecemi JČ 61275 z obj. 15/90. Obvodová rýha na plecích je znak epilengyelského období. Bc. D. Děcký na to upozorňuje na str. 142 (foto 22, kresba 18). Jde již o velmi pokročilý tvar. Můžeme říci, že profilace a proporcionalita keramických tříd ze sídlišť Otrokovice-Kvítkovice, Tlumačov-Kráčiny, Zlín-Malenovice již odpovídá novému trendu „eneolitizace“ vytvářených nádob.

Kónické stěny mís, nízké tzv. talířovité mísy, esovitě profilované mísy, nebo naopak hluboké mísy charakteru tzv. pernic (kód. č. 390; JČ 101/1, 101/97, 101/169, 61011 apod.), široké tvary osudí (JČ 101/18, 101/28; JČ 408/24 ad.) esovitě tvarované vázovité nádoby ze Zlína-Malenovic (obj. 500, JČ 101/198, nebo jiný typ JČ 101/250 aj.), vyšší frekvence amfor (JČ 101/251; 408/4 atd.) a dalších svědčí pro vývoj v samotném závěru fáze MOG IIb, případně pro fázi MOG IIc vytvořenou notářem Jaroslavem Palliardim již r. 1919. Z uvedeného časového rámce nevybočují doklady plošné červené a černé barvy na povrchu jakostnějšího keramického zboží.

K uvedeným znakům přináší zvětšení rozměrů také u vystouplých (kód. č. 03), polokulovitých (kód. č. 05), kulovitých (kód. č. 06) i jiných typů výčnělků včetně výčnělků typu „soví hlavičky“ (kód. č. 15) bochánkovitých (kód. č. 17), plochých (kód. č. 18) a pokročilých tvarů odsazených výčnělků (kód. č. 07).

Diplomand D. Děcký zde zjistil také specifickou vhloubenou výzdobu, například v podobě hlubších kruhových negativů po kolku (obj. č. 535, JČ 136/10). Vyšší frekvence uch potvrzuje tendenci přechodu od fáze MOG IIb, případně až MOG IIc do epilengyelské moravské jordanovské skupiny. Přítomnost některých znaků z předchozího období může souviset jak s možným dřívějším osídlením lokalit, tak s jejich přežíváním do následného období. Další upřesnění může přinést pouze podrobnější badatelský výzkum, nikoliv rozbory ze záchranného archeologického výzkumu. Diplomand neopomněl věnovat se typologii den nádob v daném souboru, nebo rovněž otiskům textilu JČ 408/108 (str. 101, foto 31-32, kresba

34) na zlomku nádoby a rohoží na dně č. JČ 101/232 (str. 125, 127, foto 41, kresba 64) a JČ 101/229 (foto 38-39, kresba 63).

D. Děcký shrnul výsledky, k nimž dospěl především v třech předešlých kapitolách 9. - 11., v závěrečné kapitole 12.

Pendatem diplomové práce je kapitola 13. se seznamem literatury a soupisem internetových zdrojů (map), kapitola 14. obsahující soupis grafických příloh (obrázků, grafů, tabulek a map), kapitola 15. zahrnující vlastní mapy, fotografie a perokresby nálezů, kapitola 16. obsahující soupis 1408 artefaktů (31 stran, str. 362-392). Obrazové přílohy tvoří třináct pedologických map s vyznačenými lokalitami, 98 fotografií a 84 tabulek kvalitně provedené kresebné dokumentace. Musím uvést, že rovněž velmi náročné bylo vypracování katalogu 1408 keramických jedinců s početnými údaji, který je připojen odděleně jako další soubor příslušející k diplomové práci.

Mám ale povinnost, abych se věnoval také určitým nedostatkům hodnocené práce.

Diplomand D. Děcký neuvedl ve velmi pečlivě zpracovaném textu přímé odkazy na precizní obrazové přílohy. Čtenář proto vyhledává popisované artefakty podle čísla objektu a čísla nálezu v přílohách na kresebné a fotografické dokumentaci.

Jemnou výtkou je to, že student Dominik Děcký z důvodu velké skromnosti více nezdůraznil výsledky své práce. Zjistil na základě rozboru keramických nálezů ze sídlišť v katastru Otrokovic-Kvítkovic, Tlumačova-Kráčín, Zlína-Malenovic a dalších v prostoru Napajedelské brány, že vykazují specifické rysy, jež dovolují je vyhodnotit jako zcela regionální záležitost moravsko-východorakouské skupiny fáze MOG IIb se svébytnými rysy. Silicity krakovské jury, případně i silicity glacienních sedimentů u štípané industrie poukazují na kontakty sídlišť v prostoru Zlínska Moravskou branou až do Malopolska.

Jak to bývá, Dominiku Děckému se v závěru práce nedostával čas, což se však stává každému z nás. Zpracoval ale diplomovou práci velmi zodpovědně, a to přesto, že již pracoval na celý úvazek jako archeolog v terénu.

Uvedená konstatování mají ráz drobností, námětů a doporučení pro budoucí diplomandovu práci a nikterak nesnižují hodnotu vlastní závěrečné práce.

Student napsal diplomovou práci po mluvnické stránce na odpovídající úrovni. Vyskytne se minimum prohrěšků na úrovni překlepů. Objeví se také v číslování podkapitoly 6.0.2. Geologie Zlínska (omylem uvedeno 7.0.2.), případně podkapitoly 9.5.0. Tlumačov

„Slivotín“ sonda, podkapitoly 9.5.1. Keramika ze sondy a 9.5.3. Ostatní artefakty ze sondy (omylem uvedeno o jednotku vyšší číslování 10.). V názvu práce chybí pomlčka u lokality Tlumačov-Kráčiny apod.

Uvádím na závěr posudku, že Bc. Dominik Děcký jednoznačně prokázal v hodnocené diplomové práci tvůrčí schopnosti. Závěrečná práce má jako jedna z mála perfekcionista ryzí ráz. Zcela splňuje na ni kladené požadavky, a proto ji doporučuji k obhajobě. Jde o velmi kvalitní práci. Navrhuji hodnocení stupněm **v ý b o r n ě**.

Doporučuji po určitých úpravách textu a po dohodě s autorkou výzkumů paní PhDr. et RNDr. Janou Langovou její publikování.

V Hradci Králové 14. 1. 2021

Jaromír Kovárník